

بررسی فراوانی ازدواج فامیلی در شهر تهران و عوامل مرتبط

علی دواتی^{۱*} (M.D)، فرهاد جعفری^۱ (M.D)، ناهید خلدی^۱ (M.Sc)، محمد صداقت^۲ (M.D)

۱ - دانشگاه شاهد، گروه پزشکی اجتماعی

۲ - دانشگاه شاهد، پزشکی عمومی

چکیده

سابقه و هدف: ازدواج فامیلی یکی از اشکال عمده ازدواج در دنیا و به ویژه در کشور ما می باشد. منظور از ازدواج فامیلی، پیوند زناشویی بین زن و مردی است که حداقل یک جد مشترک دارند. این مطالعه با هدف تعیین فراوانی ازدواج فامیلی و عوامل مرتبط با آن صورت پذیرفت.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی (Cross-Sectional) و دارای جنبه های توصیفی-تحلیلی بود. ۱۸۰ زوج داوطلب ازدواج مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی دانشگاه های علوم پزشکی شهر تهران به صورت غیر تصادفی در دسترس توسط پرسش نامه ای محقق ساخته مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته ها: میانگین سن ازدواج در کسانی که ازدواج فامیلی داشتند $4/2 \pm 24/7$ سال و در کسانی که ازدواج فامیلی نداشتند $4 \pm 25/6$ سال بود. سطح آگاهی بیش تر افراد در مورد عوارض ازدواج فامیلی، در حد متوسط بود. اکثریت افراد معتقد بودند که لزوم مشاوره ژنتیک بسیار زیاد است. فراوانی ازدواج فامیلی در جمعیت مورد مطالعه $17/7$ درصد برآورد گردید. وقوع ازدواج فامیلی با سن، جنس و تحصیلات افراد ارتباط نداشت ($P > 0/05$)، ولی با سابقه وقوع این نوع ازدواج در والدین، اقوام و دوستان مرتبط بود ($P < 0/002$).

نتیجه گیری: علی رغم این که اکثریت افراد شرکت کننده در این مطالعه سطح آگاهی مطلوبی در مورد عوارض ازدواج فامیلی نداشتند و انجام مشاوره ژنتیک را بسیار لازم می دانستند، اما مهم ترین منبع کسب اطلاعات آن ها در مورد ازدواج فامیلی، دوستان آن ها بودند که این امر حاکی از نقش ضعیف رسانه ها و مشاوران ژنتیک در دادن اطلاعات به افراد می باشد. هم چنین به نظر می رسد ازدواج فامیلی در کشور رو به افزایش می باشد.

واژه های کلیدی: ازدواج فامیلی، آگاهی، ناهنجاری مادرزادی

مقدمه

ازدواج یک سنت الهی و یک نیاز فطری در وجود بشر می باشد. بشر از بدو خلقت جهت تشکیل خانواده و بقای نسل ازدواج می کرده است. ازدواج در اقوام و ادیان مختلف، انواع و مقررات خاصی دارد. به عنوان مثال ازدواج اقوام درجه یک تقریباً در تمامی ادیان و قوانین دنیا ممنوع اعلام شده است [۱] اما ازدواج فامیلی یکی از اشکال عمده ازدواج در دنیا و به ویژه در کشور ما می باشد [۲]. ازدواج فامیلی یعنی ازدواج

افرادی که در چهار نسل گذشته حداقل دارای یک جد مشترک باشند [۳]. از نظر سازمان بهداشت جهانی (WHO) ازدواج درجه چهار (Second cousin) یا نزدیک تر به عنوان ازدواج فامیلی تلقی می شود [۴]. شایع ترین فرم ازدواج فامیلی، ازدواج درجه سه (First cousin) است که زن و شوهر در یک هشتم جایگاه های ژنی مشترک هستند [۵]. این نوع ازدواج در کشور ما به دلایل مختلف نسبتاً زیاد رخ می دهد به طوری که در مطالعات انجام شده علی رغم آمارهای متفاوت،